

[Finansministeren.]

Når stillingen på statsbudgettet i dag tegner væsentligt lysere, skyldes det navnlig, at man har undervurderet stigningen i statens indtægter. Selv mindre udsving i de samlede indtægter og udgifter må efter sagens natur give en forholdsvis langt større ændring i overskuddet. Efter at vi nu har fået oplysninger om de udskrevne skattebeløb, må personskatterne således ventes at ville stige med mere end det dobbelte af, hvad man kunne påregne med det kendskab, man dengang havde til indkomst-udviklingen i 1958.

Mest iøjnefaldende er dog væksten i afgiftsprovenuet, som man i marts anslog til 200 mill. kr., men som i dag skønnes at blive ca. 400 mill. kr. Jeg har allerede kommenteret stigningen i forbrugsskatterne nærmere og vil derfor blot i denne forbindelse pege på, at den stigning i afgifterne på 200 mill. kr., man regnede med i marts, i virkeligheden repræsenterede en meget væsentlig forøgelse af disse indtægter i et år, hvor der ikke er foretaget nogen forhøjelse af skattesatserne. Det er naturligvis lettere at anslå afgiftsprovenuet i dag, da man kender indtægten i årets første halvdel, men det er selv nu overmåde vanskeligt at skønne over provenuet i den tilbageværende del af året.

Når jeg har opholdt mig ved en sammenligning mellem det oprindelige budget og de nuværende overslag, er det især, fordi jeg finder, at det er et godt eksempel på, hvordan ydre vilkår, som vi ikke har nogen mulighed for på kort sigt at kunne påvirke, kan gøre vore forventninger til skamme. Jeg tror, at det navnlig i den nuværende situation kan være nyttigt at holde sig dette for øje, når vi skal drøfte budgettet for det kommende år.

Ser vi på forslaget til finanslov for 1960-61, udviser det driftsindtægter på 6,8 milliarder kr. og drifts- og anlægsudgifter på ca. 6 milliarder. Der er regnet med stort set samme stigning i indtægter og udgifter i forhold til i år — ca. 250 mill. kr., og det budgetterede overskud er derfor stort set det samme som i år — ca. 800 mill. kr. Da kapitaludgifterne imidlertid budgetteres ca. 250 mill. kr. lavere, mens kapitalindtægterne kun er knap 100 mill. kr. mindre, fremkommer der nettoindbetalinger på ca.

200 mill. kr. i det kommende finansår mod mindre end 100 mill. kr. i indeværende år.

Finanslovforslaget bygger i hovedsagen på budgetbidrag fra styrelserne, der er udarbejdet i løbet af sommeren, d. v. s. mere end et halvt år før finansårets begyndelse. Budgetlægningen må derfor naturligt nok hvile på en række forudsætninger, der til dels fastlægges efter, hvad der fra et budgetteknisk synspunkt er praktisk.

For det første kan jeg nævne, at budgetforslagene — som det normalt er tilfældet — bygger på en forudsætning om stort set uændret videreførelse af den for 1959-60 gældende lovgivning. Hvad angår et enkelt lovforslag af finansiel interesse — nemlig toldlovsforslaget — kan jeg dog minde om, at de foretagne beregninger viser, at dets gennemførelse antagelig ikke vil bevirke nogen forøgelse af statsindtægterne. Derimod vil den nedsættelse af toldsatserne, der til sommer skal påbegyndes mellem landene i det ydre frihandelsområde, medføre et fald i toldindtægterne.

En anden forudsætning, som finanslovsforslaget hviler på, er den antagelse, at den økonomiske aktivitet samt pris- og lønniveauet stort set vil blive som i indeværende år. Dette kommer især til udtryk på forslagens indtægtsside, idet forøgelsen af indtægterne med i alt 225 mill. kr. alene vedrører personskatterne, mens de øvrige indtægter anslås uforandrede. Forøgelsen af personskatteprovenuet i 1960-61 afspejler imidlertid fortrinsvis forøgelsen af befolkningens indkomster i år og er ganske upåvirket af indkomstudviklingen til næste år. Hvorvidt det samlede skøn over statsindtægterne, der er resultatet af de nævnte forudsætninger, kan anses for realistisk, skal jeg vende tilbage til i forbindelse med en omtale af den kommende tids økonomiske udvikling.

Summen af de på forslaget optagne bevilninger til drifts- og anlægsudgifter er så godt som sammenfaldende med skønnet over indeværende års udgifter. Dette overslag må imidlertid af flere grunde suppleres.

For det første er der visse årligt tilbagevendende bevillinger, der traditionelt først optages på tillægsbevillingsloven. Det kan være, fordi beregningsgrundlaget for udgiften mangler. Det kan også skyldes, at det lovgivningsmæssige grundlag for ud-